

En ganske alminnelig vakt

■ PETER PRYDZ *fastlege i Hammerfest*

Klokka er 23, og det er en alminnelig vakt i et nokså alminnelig distrikt. Jeg sitter i en liten nordnorsk by og har ansvar for byen og omlandet. Det strekker seg faktisk 10 mil av gårde, men det er svært sjelden vi hører noe fra ytterdistriktene. Jeg har ikke vært overlessa med arbeid, men den siste timen har det vært litt å gjøre, jeg har nettopp lagt inn to pasienter.

Så ber sykepleieren meg komme i telefonen. «Dette høres ut som det haster litt». En kvinne fra en annen kommune er på linja. Hun forteller at en god venninne av henne, en kvinne i 30-årene bosatt i ytterkanten av mitt vakt-distrikt, har ringt henne og sagt at hun regner med å ta sitt liv snart. Hodet og ryggmargen er straks på hugget. «Dette er spennende. Her står mye på spill. Her kan jeg gjøre noe, og dette kan jeg.» Jeg samler opplysninger om kvinnen, som jeg ikke kjenner. Hun er aleine med to barn i skolealder. Hun har antakelig kjærlighetssorg. Hun har hatt kontakt med sin fastlege om psykiske problemer. Hun betraktes som ressurssterk. Hun har et krevende arbeid. Jeg takker kvinnen som ringte for at hun tok kontakt og for opplysningene.

Så ringer jeg den omtalte kvinnen. Jeg presenterer meg og forteller hvem som har kontaktet meg. Jeg sier at dette høres ut som en alvorlig situasjon. Hun høres umiddelbart litt oppgitt ut – «Jeg skjønnte vel at hun ikke klarer å la være å ringe dere». «Det skjønner jeg også», sier jeg. «Ingen kan la noe sånt passere uten å prøve å hindre det.» Jeg lar henne fortelle om sin situasjon. Hun har i lang tid følt seg sliten av en sum av belastninger som hver for seg er betydelige. Det verste synes hun, er at hun bare fungerer for halv maskin som mor for sine barn. Dette klarer hun ikke å holde ut med i lengden, så nå syntes hun det fikk være nok.

«Nesten ingen problemer er uløselige» sier jeg. «Det meste går an å ordne opp i, men ofte trenger man hjelp av andre til å sortere problemene fra hverandre. Dette kan du også få hjelp med. Den hjelpen må du ta imot, det skylder du alle som er glad i deg. I ettertid vil dine barn kunne leve greit med at mora har fungert for halv maskin i en periode. Men tenk på hvilken katastrofe det vil være for dem om deres mor dør i sjømord! Tenk på hvilken skyldfølelse de vil sitte igjen med!»

Dette er hun med på. Disse tankene har

nok ikke vært langt unna, men det høres ut som om det hjelper å høre det fra en annen. Vi er i alle fall enige om at dette ikke er rette tid for selvmord. Jeg spør om hun har noen i nærheten som hun stoler på, og hun har en pålitelig nabo. Jeg får lov til å ringe ham og legge fram situasjonen. Han sier seg villig til å være i huset over natta og ta henne med til fastlegen i morgen tidlig. Jeg slår en alvorlig fleip: «Dette får du lønn for i himmelen». Han tar fleipen og ler – «Det spørres vel». Jeg ringer tilbake til kvinnen, og hun er fornøyd med løsningen. Jeg gir henne ros for at hun ringte sin venninne, og jeg lover å informere hennes fastlege i morgen tidlig.

Dette gikk etter oppskriften, tenker jeg. Rutinene satt. Men så kommer en ny runde med ettertanke. Går det an å la dette bli «rutine»? Går det an å gjøre det fullkomment meningsløse – at et menneske vil ende sitt liv for egen hånd – til et spørsmål om rutiner, flytskjema, prosedyrer og kvalitetssikring? Hva er det egentlig som foregår når vi «reparerer tanker» på denne måten?

Denne teksten skreiv jeg første gang for mange år siden. På forespørsel deler jeg den med Utposten sine lesere.

 peterpr@online.no

